BIAŁO-CZERWONA

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

SPIS TREŚCI:

BIAŁO-CZERWONĄ WIESZAJMY Z HONOREM..... 3

POZNAJ WAŻNE NAZWY..... 4

ZAPAMIĘTAJ ZASADY..... 12

BIAŁO-CZERWONA MA PIERWSZEŃSTWO..... 14

FLAGI NA MASZTACH..... 14

FLAGI NA DRZEWCACH..... 21

FLAGI W POMIESZCZENIACH..... 26

FLAGI PODCZAS KONFERENCJI I WIZYT..... 27

FLAGI PODCZAS MARSZÓW..... 28

BANNERY..... 28

BIAŁO-CZERWONA PODCZAS ŻAŁOBY..... 29

OPRACOWANIE: *Alfred Znamierowski Członek Polskiego Towarzystwa Heraldycznego i Komisji Heraldycznej przy MSWiA*

REDAKCJA I PROJEKT: *Departament Komunikacji Społecznej MSWiA*

SKŁAD: *Biuro Komunikacji Społecznej Komendy Głównej Policji*

Wydanie drugie rozszerzone

Wszelkie prawa zastrzeżone – MSWiA Warszawa 2017 r.

ISBN 978-83-947720-0-0

BIAŁO-CZERWONĄ WIESZAJMY Z HONOREM

90 lat temu – 26 lutego 1927 r. Minister Spraw Wewnętrznych Sławoj Składkowski wydał okólnik, w którym ogłoszono pieśń „Jeszcze Polska nie zginęła” z 1797 r. naszym hymnem narodowym. Pieśń ta i biało-czerwone barwy pomogły Polakom przetrwać czasy rozbiorów i podtrzymywały ducha walki o Niepodległą.

Nas, Polaków wyróżnia bardzo silne poczucie tożsamości narodowej. Jesteśmy mocno przywiązani do hymnu i do biało-czerwonych barw. Oznaczają one dla nas dumę i wolność. Flaga jest z nami we wszystkich ważnych chwilach. Podczas wydarzeń podniosłych i uroczystych, ale także w dni żałoby po stracie wybitnych i odważnych Polaków, w momentach wzruszeń i radości. Biel i czerwień towarzyszą emocjom polskich kibiców i triumfalnym gestom naszych zawodników. W ten sposób wyrażamy nasze uczucia. Biało-Czerwona łączy nas wszystkich.

Miłość do barw narodowych oznacza prezentowanie ich zgodnie z tradycją i honorem. Warto poznać te zasady. Mogą być przydatne nie tylko urzędnikom i funkcjonariuszom służb podległych MSWiA, ale każdemu, kto darzy Biało-Czerwoną szacunkiem.

Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Warszawa, luty 2017 r.

POZNAJ WAŻNE NAZWY

Barwy narodowe – określone ustawowo barwy danego państwa. Jest wiele form ich eksponowania. Są noszone na przykład w klapie płaszcza, marynarki lub żakietu w formie kokardy narodowej, w Polsce: biało-czerwonej. Biel umieszczona jest w środku, czyli w sercu kokardy, a czerwień na zewnątrz. Na ubraniu barwy narodowe można nosić także w formie wstążki lub kokardy.

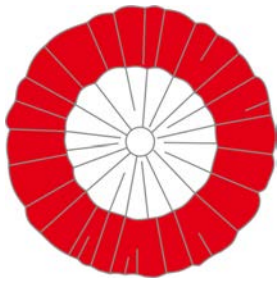

Kokarda narodowa

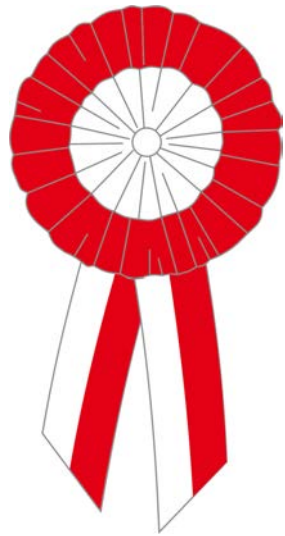

Kokarda narodowa ze wstążką

Wstążka

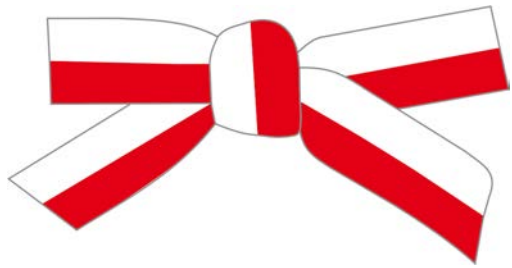

Wstążka

Barwy narodowe w formie długiej i szerokiej biało-czerwonej wstęgi, drapowane lub nie, używane są do ozdoby fasad budynków, a także do wystroju wnętrz, w których odbywają się uroczystości państwowe lub patriotyczne.

Barwy narodowe różnią się od flagi państwowej RP tym, że nie mają określonych proporcji. Mogą być dowolnej długości i szerokości, trzeba jednak pamiętać, że szerokość obu pasów musi być równa.

Flaga – używany na lądzie, najbardziej rozpowszechniony rodzaj weksyliów o płacie prostokątnym, najczęściej o proporcjach 2:3 lub 1:2 (rzadziej 3:5 lub 5:8). Flaga mocowana jest do liny, za pomocą której wciąga się ją na maszt. Flagi niesione podczas marszów, wywieszane z okien oraz mocowane na słupach i latarniach ulicznych mają płat przymocowany do drzewca. Flaga różni się tym od barw narodowych, że ma określone proporcje. W Polsce to 5:8. Z kolei barwy narodowe mogą być dowolnej długości i szerokości, ale szerokość obu pasów musi być taka sama.

Flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej

Flaga państwowa – flaga, której mogą używać zarówno władze i instytucje państwowe, jak również obywatele i instytucje prywatne. W Polsce nazwę taką nosi flaga o dwóch pasach poziomych równej szerokości, białym u góry i czerwonym u dołu, w proporcjach 5:8.

Flaga państwowa z godłem – nazwa jednej z dwóch polskich flag państwowych. Ma dwa pasy poziome – u góry biały, u dołu czerwony i herb Rzeczypospolitej Polskiej, nazywany obecnie godłem państwowym RP, pośrodku pasa białego. Flagi tej mogą używać jedynie polskie przedstawicielstwa i misje (także wojskowe) za granicą, statki morskie, kapitanaty i bosmanaty portów, lotniska i lądowiska cywilne oraz cywilne samoloty podczas lotów za granicą.

Flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej z godłem

Sztandar – weksylium, które występuje tylko w jednym egzemplarzu, znak jednostki liniowej sił zbrojnych, szkoły wojskowej, jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej lub Policji, straży miejskiej, jednostki samorządu terytorialnego, partii politycznej, stowarzyszenia, związku zawodowego, szkoły itp. Sztandar składa się z dwóch zszytych ze sobą kwadratowych lub prostokątnych płatów tkaniny o odmiennych wzorach i drzewca z głowicą. Trzy skraje płata są obszyte frędzlą. Czwarty skraj jest przymocowany do drzewca, często trwale przy pomocy ozdobnych gwoździ. Głowicą może być grot lub trójwymiarowa figura (najczęściej główne godło występujące na płacie). U nasady głowicy wiąże się szarfę, wstęgę orderu lub ozdobne sznury z chwastami.

Sztandary prezentuje poczet sztandarowy, złożony z trzech osób, które stoją w rzędzie. Sztandar trzyma środkowa osoba, a wszystkie mają na piersiach szarfy założone na prawe ramię, związane przy lewym boku i na rękach białe rękawiczki. Szarfy są w barwach jednostki samorządowej, organizacji, instytucji lub szkoły, którą poczet reprezentuje. Jeśli jednostka nie ma własnych barw, szarfy są w polskich barwach narodowych.

Pochylając sztandar oddaje się honory Prezydentowi RP, Prezesowi Rady Ministrów oraz Marszałkom Sejmu i Senatu. Dotyczy to każdego sztandaru. Wojewodom

natomiast oddaje się honory sztandarami województwa, miasta lub gminy wiejskiej. Starostowie odbierają honory sztandarami powiatów, miast i gmin wiejskich. Honory prezydentom i burmistrzom miast oddają sztandary miejskie. Wójtom oddaje się honory sztandarem gminy wiejskiej.

Bandera – weksylium określające przynależność państwową jednostek pływających po morzach. Na jednostce pływającej po wodach śródlądowych zamiast bandery wywieszana jest flaga państwowa.

Bandera cywilna

Bandera wojenna

Banner powiatu głogowskiego

Banner powiatu bielskiego

Flaga powiatu głogowskiego

Flaga powiatu bielskiego

Banner – pionowa wersja flagi o proporcjach od 1:4 do 1:8. Z reguły to, co na fladze jest na górze, na bannerze znajduje się po lewej stronie. W przypadku banneru o barwach flagi polskiej po lewej stronie jest pionowy pas biały, a po prawej - czerwony. Jeśli na fladze znajduje się herb lub godło, to na bannerze jego oś pionowa musi pokrywać się z pionowym słupem masztu. W przypadku flag, których wzoru nie można wykorzystać na bannerze, konieczne jest jego zaprojektowanie z nieco odmiennym wzorem.

Chorągiewka samochodowa – weksylium umieszczane na prawym przednim błotniku samochodu, w którym przewożony jest urzędnik państwowy lub samorządowy. Chorągiewka ma wzór flagi państwowej lub samorządowej. Na samochodzie głowy państwa (prezydenta, króla, księcia itp.) na prawym błotniku umieszcza się chorągiewkę o wzorze flagi państwowej, a na lewym o wzorze flagi głowy państwa. Polska jest jedynym państwem w Europie, które nie ma flagi i chorągiewki samochodowej prezydenta.

Flaga Europejska (ang. *European Flag*, fr. *Drapeau Européen*) – nazwa flagi, jaką w 1955 r. przyjęła Rada Europy i zaleciła, by flagi tej używały organizacje i instytucje działające na rzecz jednoczenia Europy. Od 1986 r. używana była przez Europejską Wspólnotę Gospodarczą, a od 1992 r. przez Unię Europejską. Oficjalnie podano, że umieszczony na niebieskim płacie krąg złożony z 12 żółtych gwiazd jest symbolem perfekcji i pełni. Natomiast projektant flagi, Arsène Heitz przyznał, że inspiracją dla niego był „wielki znak na niebie" z Apokalipsy św. Jana, czyli Matka Boża – „Niewiasta obleczona w słońce i księżyc pod jej stopami, a na jej głowie wieniec z gwiazd dwunastu".

Flaga Europejska

Flaga gabinetowa – flaga umieszczana w gabinecie urzędnika państwowego lub samorządowego. Wykonana z wysokiej jakości tkaniny, najczęściej obszyta złotą frędzlą, umocowana do drzewca, osadzonego na ozdobnej, metalowej podstawie.

Flaga narodowa – w państwach, które mają dwie flagi, jest flagą używaną przez ogół obywateli i wszelkie instytucje prywatne. W Polsce termin flaga narodowa nie występuje.

Flaga okolicznościowa – flaga zaprojektowana w celu nadania uroczystego charakteru jednorazowej imprezie społecznej, politycznej, religijnej, gospodarczej lub sportowej, a także rocznicy ważnego wydarzenia historycznego.

Flaga stolikowa gminy Stromiec

Flaga stolikowa miasta Puławy

Flaga stolikowa gminy Zakrzówek

Flaga stolikowa – niewielkich rozmiarów flaga, stawiana na stole konferencyjnym przed poszczególnymi delegacjami. Stawiana jest także na biurkach w gabinetach przedstawicieli instytucji państwowych i władz jednostek samorządu terytorialnego. Zazwyczaj ma płat pionowy o proporcjach 1:2, zawieszony na pręcie z podstawką tak, że jej oś pionowa pokrywa się z pionowym prętem.

Flaga urzędowa województwa śląskiego

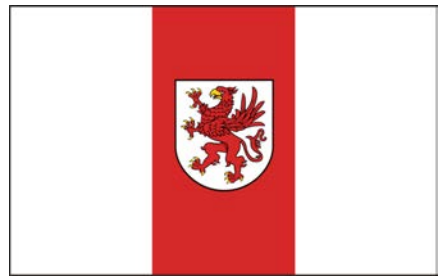

Flaga urzędowa województwa zachodniopomorskiego

Flaga województwa śląskiego

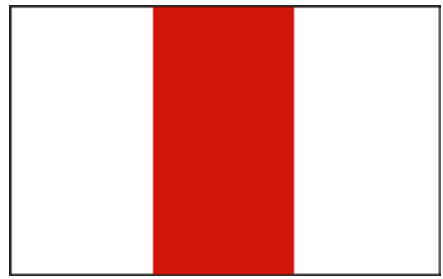

Flaga województwa zachodniopomorskiego

Flaga urzędowa – w państwach, które mają dwie flagi, jest flagą używaną przez władze i instytucje państwowe. W większości przypadków ma barwy flagi narodowej z herbem państwowym pośrodku płata. W Polsce nie ma państwowej flagi urzędowej. Flagi urzędowe ma wiele jednostek samorządu terytorialnego.

Proporczyk – weksylium niedużych rozmiarów, trójkątne lub prostokątne z jaskółczym ogonem. Proporczyki używane są głównie w wojsku, ale są także proporczyki klubów sportowych, różnych firm i organizacji.

Proporcje – stosunek długości krótszego boku płata weksylium do długości boku dłuższego. Proporcje polskiej flagi państwowej wynoszą 5:8. Takie proporcje mają również flagi niemal wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Płat – cała powierzchnia tkaniny, z której wykonane jest weksylium.

Część czołowa – połowa płata weksylium od skraju lewego do środka.

Część swobodna – połowa płata weksylium od środka do skraju prawego.

Drzewce – drewniany lub metalowy pręt, do którego mocuje się flagę. W przypadku sztandarów jest dwuczęściowe z metalową tuleją i ozdobną głowicą.

Frędzla – wszyte w taśmę, prostopadłe do niej sznurki złote lub srebrne o długości ok. 10 – 20 centymetrów. Frędzlą obszywa się brzegi sztandarów oraz flag gabinetowych.

Jaskółczy ogon – zakończenie weksylium dwoma językami ostrymi, pozostałymi po wycięciu trójkąta w części swobodnej płata. Jaskółczy ogon ma na przykład polska bandera wojenna.

Kir – znak żałoby, czarna wstęga, którą wiąże się na drzewcu flagi powyżej skraju górnego płata. Oba końce wstęgi nie powinny być dłuższe od połowy długości flagi. Kiru nie używa się przy flagach na masztach stojących. Na znak żałoby, flagi te opuszcza się do połowy masztu.

Weksylium (liczba mnoga **weksylia**) – znak rozpoznawczy wykonany z tkaniny, mocowany do drzewca lub liny. Najczęściej występującymi weksyliami są flagi, flagi stolikowe, bannery, bandery (na morzu), sztandary, chorągiewki samochodowe i proporczyki.

Weksylologia (flagoznawstwo) – dział wiedzy, zajmujący się pochodzeniem, historią, symboliką, zasadami tworzenia i używania wszelkiego rodzaju weksyliów.

ZAPAMIĘTAJ ZASADY

- Flaga lub banner eksponowane publicznie muszą być czyste i mieć czytelne barwy. Nie mogą być pomięte lub postrzępione.

- Weksylia mogą pozostawać na maszcie od świtu do zmroku. Jeśli mają pozostać dłużej muszą być odpowiednio oświetlone.

- Na terenie RP flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej ma zawsze pierwszeństwo przed wszystkimi innymi flagami. Jeśli eksponuje się na masztach więcej flag, flagę państwową RP podnosi się (wciąga na maszt) jako pierwszą i opuszcza jako ostatnią.

- W dniach żałoby narodowej flaga państwowa RP podniesiona jest do połowy masztu. Na maszt stojący wciąga się ją rano na sam szczyt i po chwili powoli opuszcza do połowy wysokości. Wieczorem podnosi się ją na szczyt masztu, po czym powoli całkowicie opuszcza i zdejmuje.

- Nie powinno się podnosić i wywieszać weksyliów w dni deszczowe i przy bardzo silnym wietrze.

- W czasie burzy, bardzo silnego wiatru lub śnieżycy flagi należy jak najszybciej opuścić i zdjąć.

- Flaga nigdy nie może dotknąć podłogi, ziemi, bruku lub wody.

- Flagą nie oddaje się honorów żadnej osobie, nie pochyla się jej przed żadną inną flagą lub znakiem.

- Flagą nie można przykryć pomnika lub tablicy pamiątkowej przed ich odsłonięciem. Podczas uroczystości flagi na odpowiednich podstawach lub stojakach należy umieścić po lewej stronie pomnika (dla patrzącego na pomnik), w kolejności zgodnej z hierarchią.

- Flaga nie może służyć jako nakrycie stołu lub opakowanie jakiegoś przedmiotu.

- Na fladze państwowej RP nie wolno umieszczać żadnych napisów i żadnego rodzaju rysunków.

- Powszechny stał się zwyczaj umieszczania na barwach narodowych nazw miejscowości, z których przyjeżdżają kibice na zawody sportowe (na przykład w skokach narciarskich), aby jednak nie naruszać zasad, powinny to być barwy narodowe, a nie flagi o proporcji 5:8.

- Godnym sposobem zniszczenia zużytej flagi lub banneru jest niepubliczne spalenie. Możliwe jest także godne zniszczenie flagi przez rozdzielenie barw.

BIAŁO-CZERWONA MA PIERWSZEŃSTWO

W przypadku więcej niż jednej flagi w rzędzie, półkolu lub kole, kolejność uzależniona jest od ich miejsca w następującej hierarchii:

1. Flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Flaga innego państwa.
3. Flaga województwa.
4. Flaga powiatu.
5. Flaga gminy (miasta, gminy miejsko-wiejskiej, gminy wiejskiej).
6. Flaga Europejska.
7. Flaga organizacji międzynarodowej (np. flaga ONZ, flaga NATO).
8. Flaga służbowa (np. Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Poczty Polskiej, straży miejskiej).
9. Flaga instytucji, firmy, organizacji, uczelni, szkoły, klubu sportowego itp.
10. Flaga grupy narodowościowej, flaga okolicznościowa.

Hierarchii tej należy przestrzegać przy wszystkich formach eksponowania flag i bannerów w przestrzeni publicznej, na zewnątrz i wewnątrz budynków lub obiektów sportowych.

Z wymienionymi powyżej flagami nie wolno eksponować flag reklamowych.

FLAGI NA MASZTACH

W przypadku ustawienia większej liczby masztów, należy pamiętać, żeby wszystkie miały jednakową wysokość. Odległość między nimi nie powinna być mniejsza niż 1/4 wysokości masztu.

Na maszcie wolno umieścić tylko jedną flagę. W grupie flag wszystkie flagi muszą mieć jednakową szerokość (wysokość) i być umieszczone na równej wysokości. Szerokość flagi na maszcie stojącym nie może być mniejsza niż 1/6 wysokości masztu lub większa niż 1/5 wysokości masztu.

Jeden maszt ustawia się przed budynkiem po lewej stronie bramy lub wejścia do obiektu, patrząc od strony ulicy.

W przypadku dwóch masztów, jeden z nich ustawia się po lewej stronie od wejścia do budynku, a drugi po prawej. Po lewej (dla patrzącego od strony ulicy) eksponuje się flagę państwową RP lub wyższą w hierarchii od tej, która będzie po prawej.

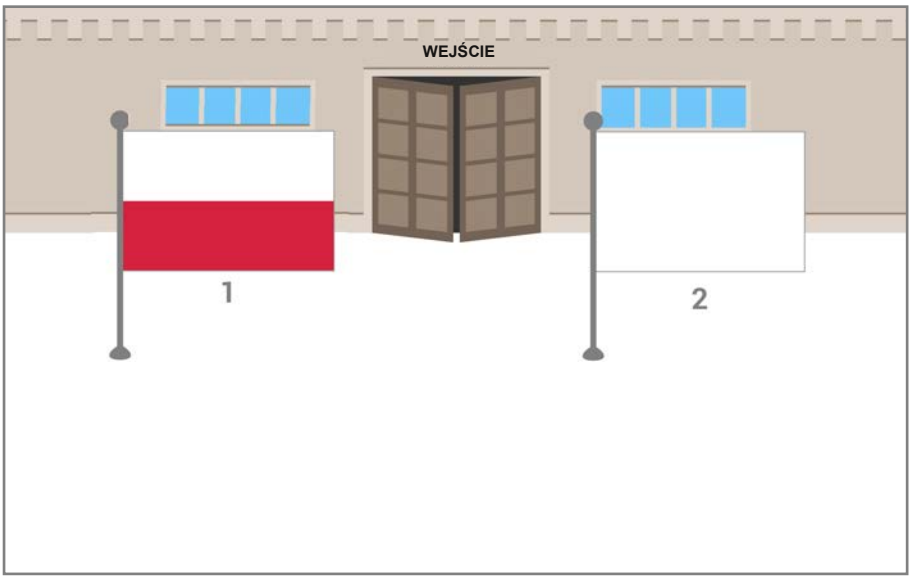

Kilka lub więcej masztów stojących ustawia się w rzędzie równolegle do fasady budynku. W zależności od liczby masztów flagi umieszcza się zgodnie z podaną na stronie 16 kolejnością. Oczywiście flaga RP zawsze zajmuje pierwsze, najbardziej honorowe miejsce.

Jeśli w grupie flag są, poza flagą RP, flagi innych państw oraz flagi polskich jednostek samorządu terytorialnego, to ich kolejność ustala się w zgodzie z hierarchią. Należy pamiętać o tym, że flagi innych państw są w hierarchii na drugim miejscu, a Flaga Europejska może być umieszczona za flagami polskich jednostek samorządowych. Kiedy eksponuje się flagi dwóch równorzędnych jednostek samorządu terytorialnego, flaga gospodarza ma pierwszeństwo przed flagą gościa.

FLAGA POLSKA Z INNYMI FLAGAMI

KOLEJNOŚĆ POZOSTAŁYCH FLAG MUSI BYĆ ZGODNA Z HIERARCHIĄ.
JEŚLI FLAG JEST 6 LUB WIĘCEJ, NA POCZĄTKU I NA KOŃCU POWINNA BYĆ FLAGA POLSKA

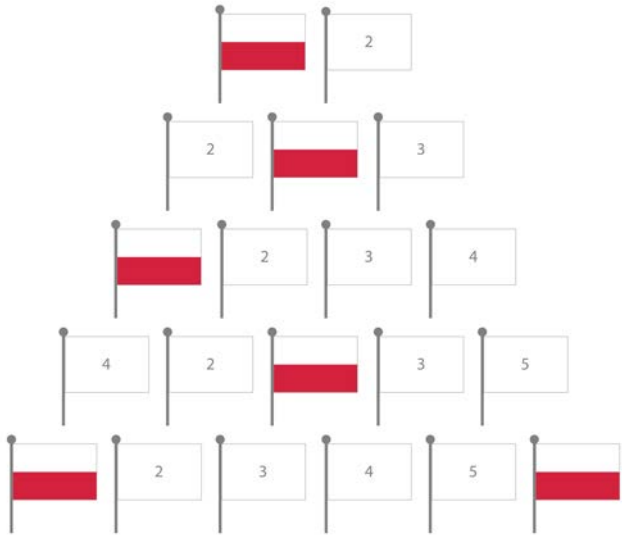

FLAGA POLSKA Z FLAGAMI INNYCH PAŃSTW

FLAGA POLSKA ZAWSZE NA MIEJSCU 1, POZOSTAŁE W PORZĄDKU ALFABETYCZNYM,
ZGODNIE Z NAZWAMI W JĘZYKU POLSKIM.

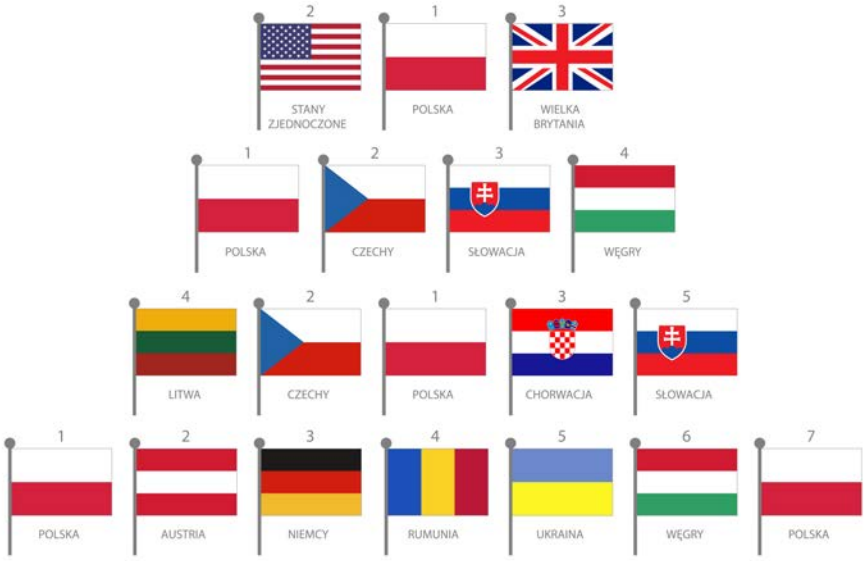

Z INNYMI FLAGAMI PAŃSTWOWYMI I FLAGĄ EUROPEJSKĄ

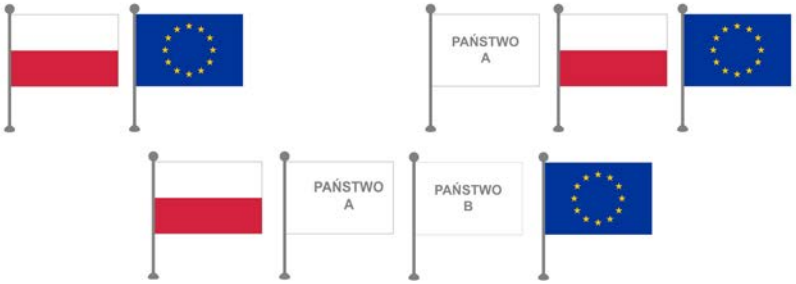

Flaga polska, innych państw, jednostek samorządowych i Flaga Europejska

Z FLAGAMI PAŃSTWOWYMI, SAMORZĄDOWYMI I FLAGĄ EUROPEJSKĄ

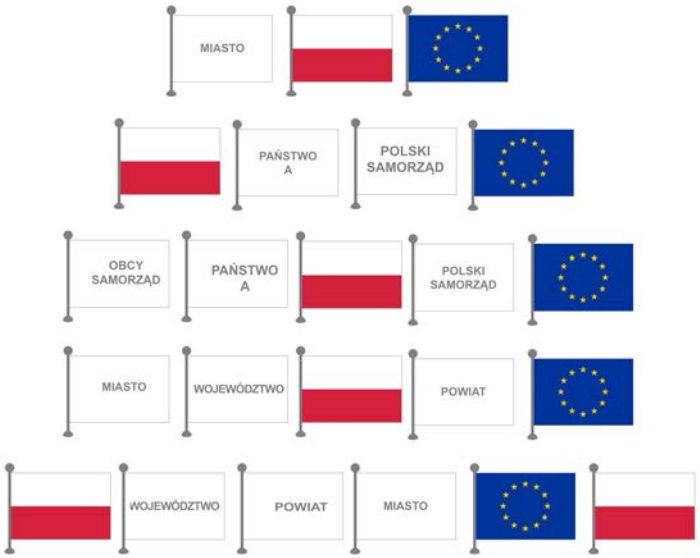

Z FLAGAMI SAMORZĄDOWYMI. PO LEWEJ PRZYKŁAD W CZASIE WIZYTY WŁADZ KRAKOWA W WARSZAWIE, PO PRAWEJ W CZASIE WIZYTY WŁADZ WARSZAWY W KRAKOWIE

Jeśli jest na to miejsce, maszty można ustawić również w półkolu lub kole przed głównym wejściem do budynku. W centrum koła można ustawić maszt wyższy od innych, przeznaczony dla flagi państwowej RP pod warunkiem, że na pozostałych masztach nie będą wywieszane flagi innych państw.

KOLEJNOŚĆ FLAG W PÓŁKOLU I KOLE

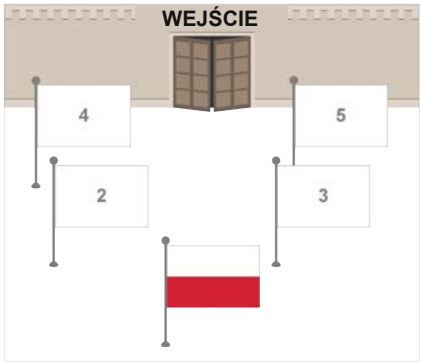

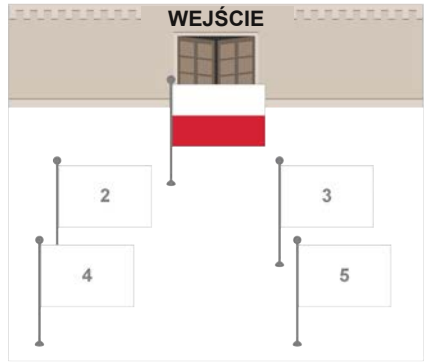

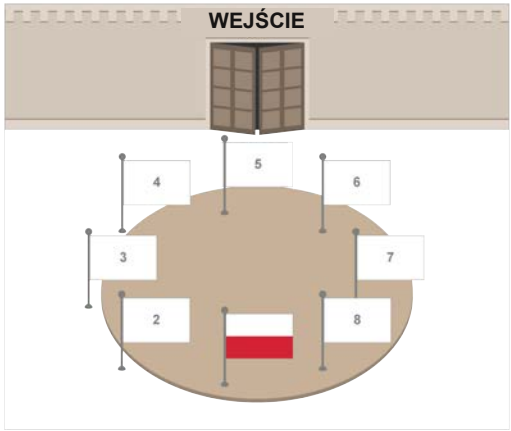

W przypadku, kiedy między ulicą a budynkiem jest duża odległość, maszty ustawia się albo po stronie lewej (dla patrzącego od strony ulicy), albo po obu stronach drogi prowadzącej do wejścia do budynku.

Jeśli jest więcej niż pięć masztów w jednym rzędzie, flaga państwowa RP powinna być na maszcie czołowym i powtórzona na maszcie ostatnim.

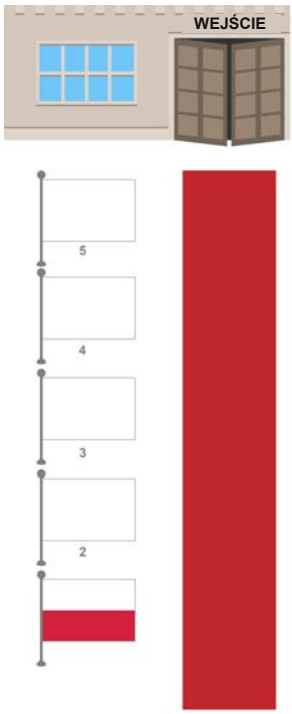

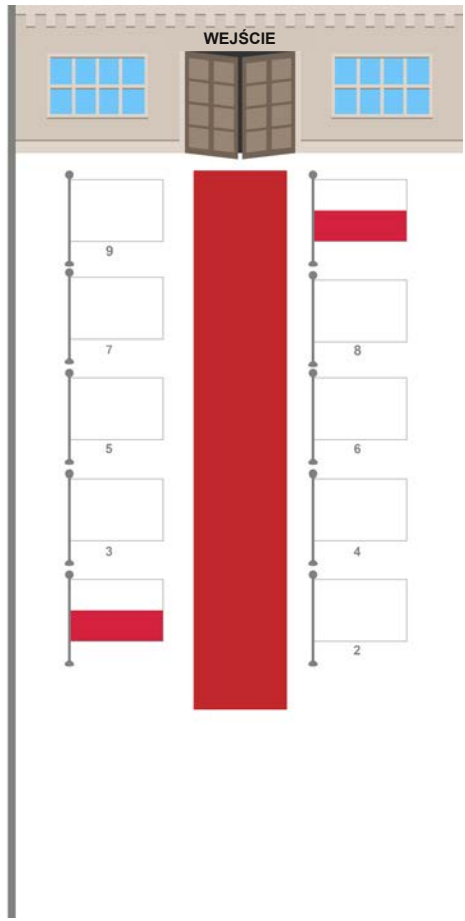

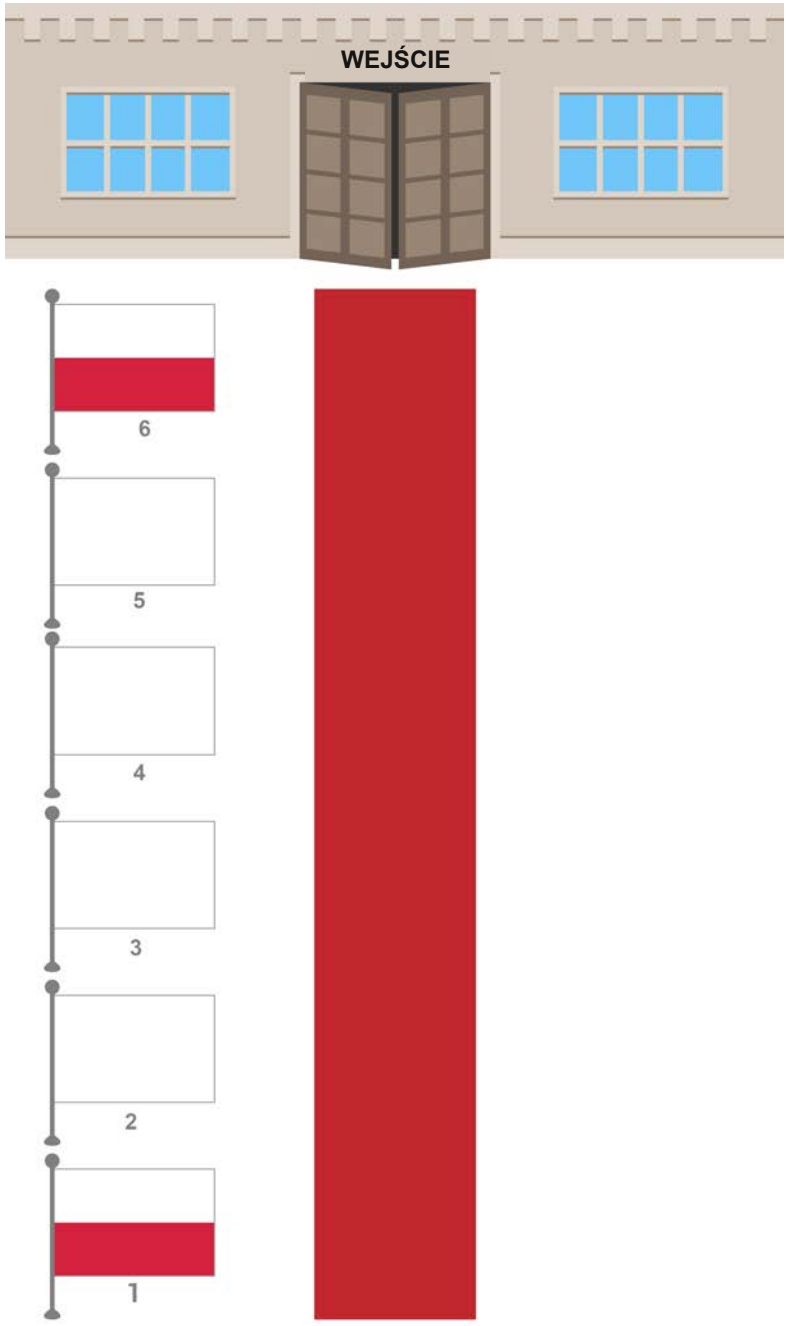
WEJŚCIE
6
5
4
3
2
1

FLAGI NA DRZEWCACH

W przestrzeni publicznej flagi eksponowane są na budynkach, latarniach i słupach ulicznych, na stadionach i w halach sportowych, podczas parad i na pogrzebach zasłużonych osób.

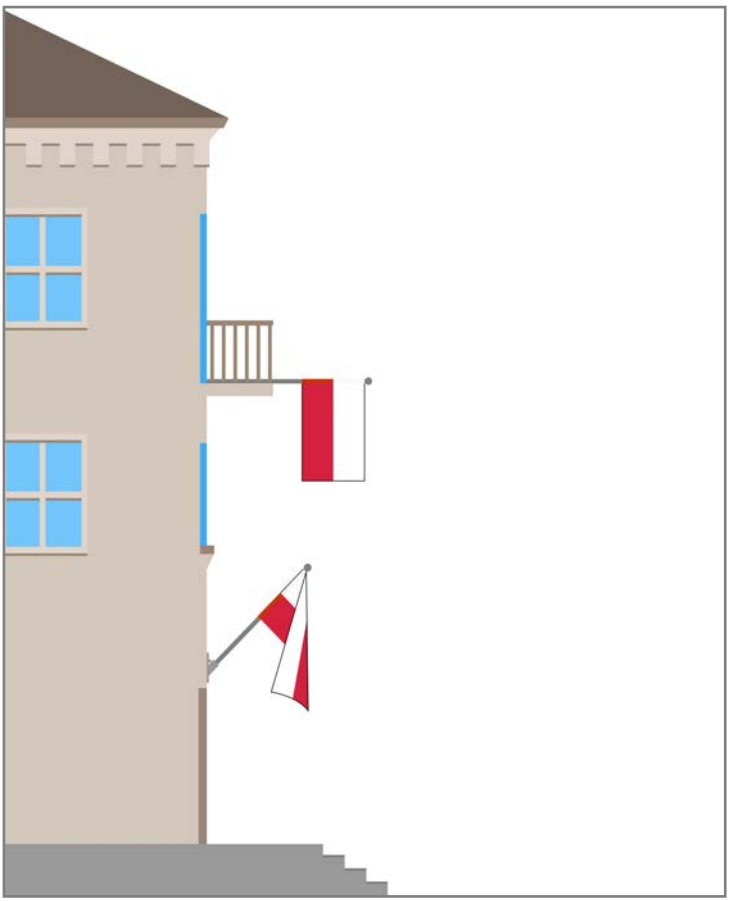

Każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej ma prawo wywiesić flagę państwową na swoim domu, a także w oknie lub na balkonie swego mieszkania. Najczęściej flaga jest eksponowana na drzewcu drewnianym lub metalowym. Szerokość takiej flagi nie może być mniejsza niż 1/3 długości drzewca lub większa niż 1/2 jego długości. Najczęściej drzewce jest umieszczone w uchwycie pod kątem ok. 45° do ściany budynku. Można również umieścić drzewce poziomo na balkonie lub w oknie.

W czasie świąt narodowych gospodarze domów wywieszają flagi państwowe RP nad wejściem do budynku lub obok wejścia, na wysokości górnej framugi drzwi wejściowych.

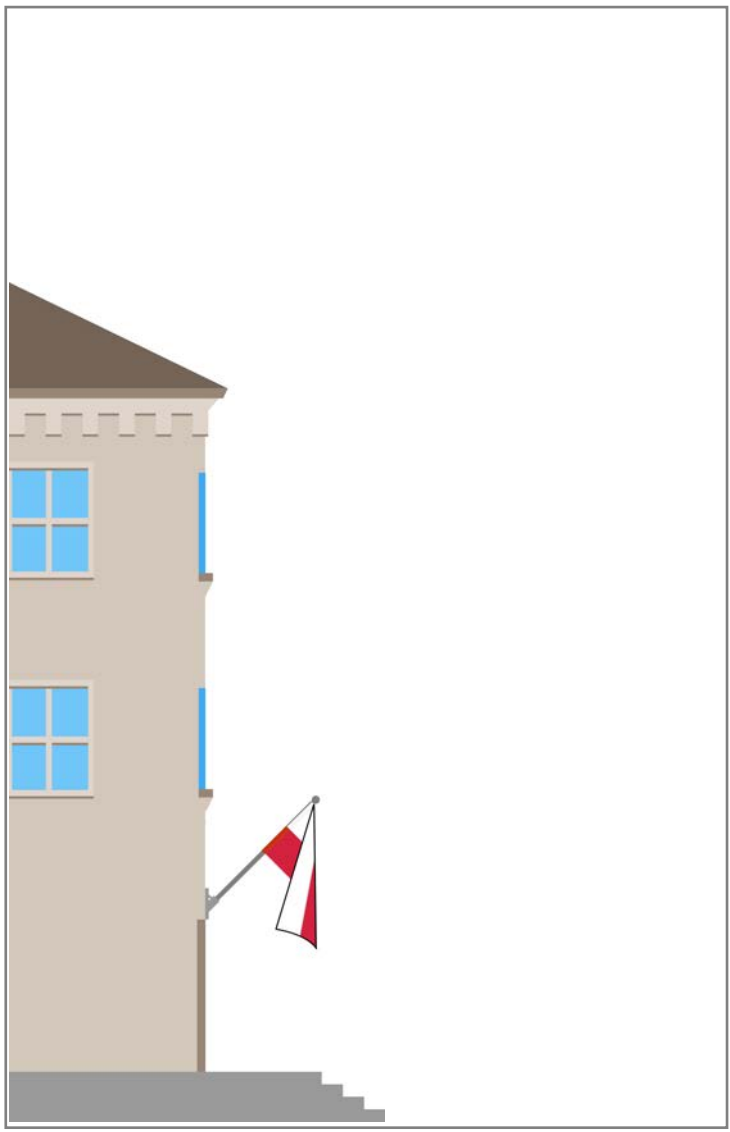

Zdarza się również, że flaga państwowa RP jest wywieszona pionowo na linie między domami. W takim przypadku barwa biała powinna być po lewej stronie dla patrzącego w kierunku północnym lub zachodnim.

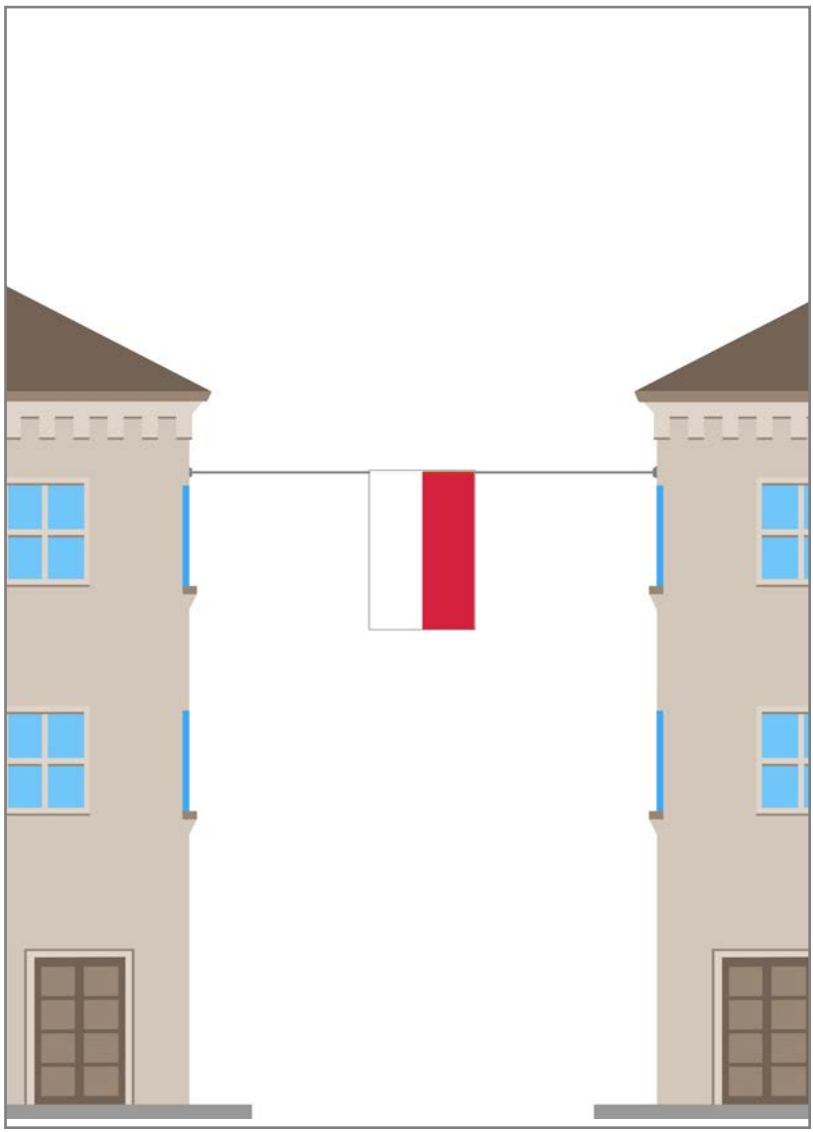

Kolejnym sposobem na dekorowanie miejscowości z okazji świąt narodowych i różnych uroczystości, a także wizyt przywódców innych państw jest umieszczanie flag na latarniach i słupach ulicznych.

DWIE I TRZY FLAGI NA SŁUPACH LUB LATARNIACH ULICZNYCH

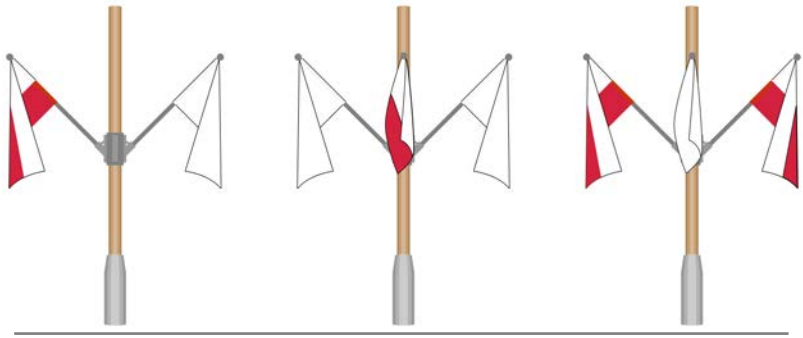

Czasem krzyżuje się dwie flagi. Wtedy stojąca wyżej w hierarchii jest dla patrzącego na nie po lewej stronie, a jej drzewce jest przed drzewcem flagi drugiej.

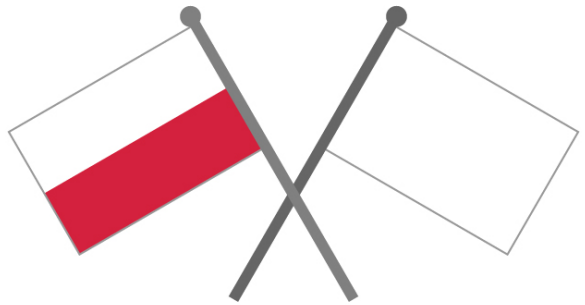

Jeśli na scenie, w czasie różnych uroczystości i imprez przewidziane jest eksponowanie flag, to należy je umieścić na lewo (dla patrzącego na scenę) od przemawiających lub prowadzących, w rzędzie, na odpowiednich podstawach lub stojakach, w kolejności zgodnej z hierarchią flag.

W czasie sportowych imprez międzynarodowych flagi umieszcza się w rzędzie na koronie stadionu. Na początku i końcu jest flaga państwowa RP, a między nimi flagi innych państw w porządku alfabetycznym, zgodnie z ich nazwami w języku polskim. W środku, nad trybuną główną jest jeszcze jedna flaga państwowa RP. W zadaszonym obiekcie sportowym najlepiej wyeksponować flagi również poziomo. W tym celu przymocowuje się ich górny skraj do drewnianej lub metalowej poprzeczki i zawiesza na dwóch linkach, mocowanych przy końcu poprzeczki.

FLAGI W POMIESZCZENIACH

W sali ze sceną lub podium flagę państwową RP umieszcza się na podwyższeniu po lewej (dla publiczności w sali) stronie mównicy. Barwy narodowe drapuje się w centralnym miejscu na ścianie za stołem prezydialnym. Muszą one mieć na odcinku pionowym pas biały z lewej, a na poziomym u góry.

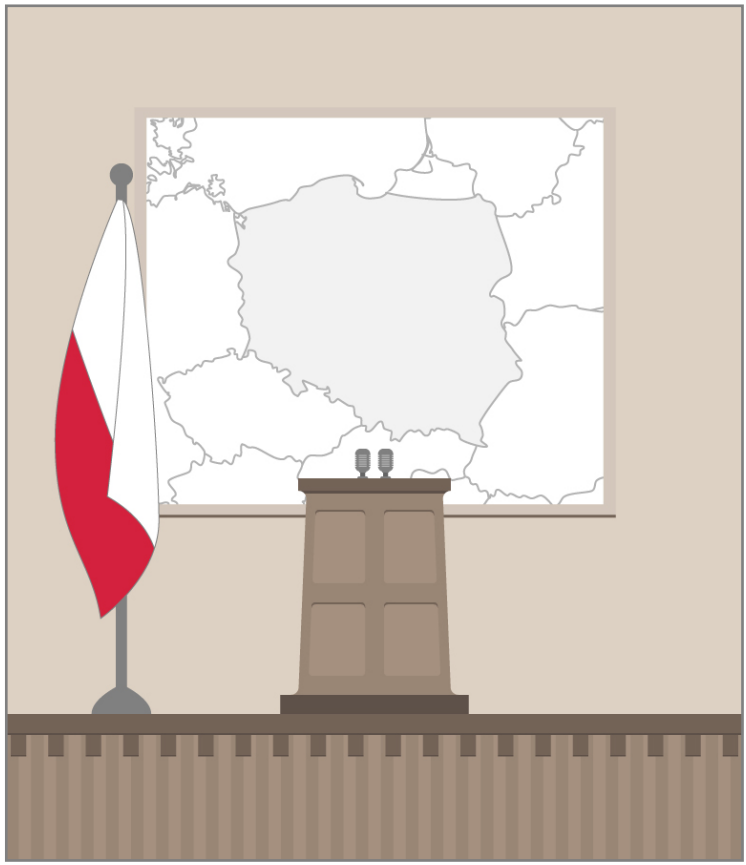

Na podwyższeniu można umieścić więcej niż jedną flagę. Wtedy obowiązuje kolejność zgodna z wcześniej przedstawioną hierarchią przy opisie kolejności flag na masztach w rzędzie.

W gabinecie flagę lub flagi umieszcza się po lewej stronie (patrząc od wejścia) biurka urzędnika państwowego lub samorządowego.

FLAGI PODCZAS KONFERENCJI I WIZYT

W przypadku wizyt najwyższych rangą przywódców innych państw (głowa państwa lub rządu) można ze względów kurtuazyjnych umieścić w pomieszczeniu, w którym prowadzone są rozmowy flagę państwa, z którego pochodzi gość, na pierwszym miejscu przed flagą polską.

W pomieszczeniach reprezentacyjnych i konferencyjnych Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministerstw i innych organów państwowych wystrój flagowy powinien podkreślać, że są to instytucje polskie, dlatego można ustawić w rzędzie wiele flag polskich, których płaty będą lekko zachodzić na flagi sąsiednie.

FLAGI PODCZAS MARSZÓW

Podczas marszów flaga państwowa RP jest niesiona przed rzędem innych flag. Może być niesiona również z innymi flagami w jednym rzędzie. W przypadku rzędu trzech lub pięciu flag, zajmuje miejsce środkowe, w rzędzie czterech flag jest po lewej stronie dla patrzących na czoło pochodu, a w rzędzie sześciu flag dwie flagi państwowe RP zajmują skrajne miejsca po stronie lewej i po prawej. Kolejność innych flag wyznacza przedstawiona wcześniej hierarchia.

Często podczas marszów nad głowami maszerujących niesiona jest poziomo szeroka i bardzo długa wstęga w barwach narodowych. W takim przypadku jej pas biały musi być po lewej stronie dla patrzącego na czoło pochodu.

BANNERY

Banner, czyli mocowane na masztach stojących długie weksylium w układzie pionowym, może być odwzorowaniem flagi lub mieć wzór inny niż flaga. Dlatego w przypadku eksponowania bannerów innych państw należy znać ich prawidłowe wzory. Szczególnie dotyczy to bannerów państw, których flagi mają herby lub inne wzory.

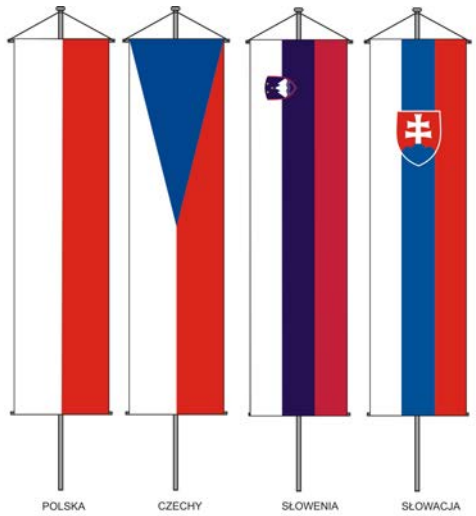

Tylko w przypadku bannerów państw, których flagi mają same pasy, poziome lub pionowe, sprawa jest prosta. Pierwszym z lewej pasem na bannerze będzie pierwszy górny pas na fladze. Jeśli flaga ma pasy pionowe, pas pierwszy (lewy) będzie na bannerze u góry.

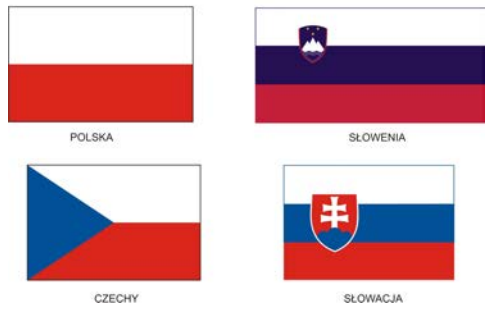

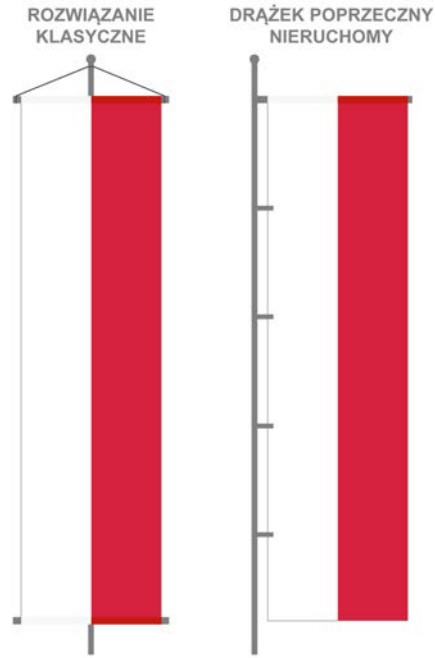

Najbardziej właściwe jest umocowanie banneru na dwóch poprzeczkach, u góry i u dołu, i zawieszenie go tak, by jego oś pionowa pokrywała się z pionową linią masztu. Dopuszczalne jest umieszczenie banneru na maszcie z poprzeczką u góry, pod warunkiem, że poprzeczka będzie z prawej strony masztu, i będzie na stałe przymocowana do masztu. Eksponowanie na masztach z poprzeczką ruchomą (obracającą się wokół masztu) jest niewłaściwe, gdyż może zdarzyć się, że poprzeczka znajdzie się po lewej stronie masztu i wtedy barwy na bannerze zostaną odwrócone. Byłoby to szczególnie mylące w przypadku flagi państwowej RP, gdyż przy odwróceniu porządku pasów otrzymalibyśmy barwy państwowe Monako lub Indonezji.

BIAŁO-CZERWONA PODCZAS ŻAŁOBY

Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej można przykryć trumnę wybitnej, zasłużonej osoby. Układa się ją wtedy wzdłuż trumny tak, by pas biały był nad sercem zmarłego. Przed złożeniem trumny do grobu należy flagę zdjąć i złożyć.

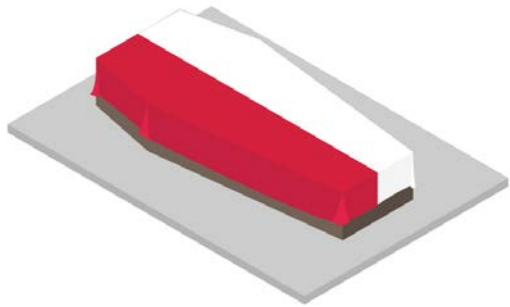

FLAGI Z KIREM

Flaga z kirem to znak żałoby. Kir to czarna wstęga, którą wiąże się na drzewcu flagi powyżej skraju górnego płata. Oba końce wstęgi nie powinny być dłuższe od połowy długości flagi.

Kiru nie używa się przy flagach na masztach stojących. W dniach żałoby narodowej flaga państwowa RP opuszczona jest do połowy masztu. Na maszt stojący wciąga się ją rano na sam szczyt i po chwili powoli opuszcza do połowy wysokości. Wieczorem podnosi się ją na szczyt masztu, po czym powoli całkowicie opuszcza i zdejmuje.

ISBN 978-83-947720-0-0